

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 18CoCsp/15/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8119216100
Dátum vydania rozhodnutia: 22. 07. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Daniela Babinová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2020:8119216100.1

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Daniely Babinovej a členov senátu JUDr. Mariany Muránskej a Mgr. Miloša Koleka v spore žalobkyne: V. P., nar. XX.XX.XXXX, bytom H. L. XXXX/XX, XXX XX L. právne zastúpená: JUDr. Igor Šafranko, advokát, IČO: 31954448, so sídlom Sovietskych hrdinov 163/66, 089 01 Svidník proti žalovanému: Poštová banka, a.s., IČO: 31 340 890, so sídlom Dvořákovo nábrežie 4, 811 02 Bratislava, právne zastúpený: Advokátska kancelária RELEVANS s. r. o., IČO: 47232471, so sídlom Dvořákovo nábrežie 8A, 811 02 Bratislava, o vydanie bezdôvodného obohatenia 365,33 eura s prísl. a o určenie neprijateľnej zmluvnej podmienky, o odvolaní žalobkyne proti rozsudku Okresného súdu Prešov zo dňa 23.01.2020, č. k. 9Csp/230/2019 -59, jednohlasne takto

rozhodol:

Zrušuje rozsudok a vec vracia súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Prešov (ďalej len „súd prvej inštancie“) napadnutým rozsudkom rozhodol takto cit.:

„I. Žalobu v časti o vydanie bezdôvodného obohatenia spolu s príslušenstvom z a m i e t a.

II. Žalobu v časti o určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky uvedenej v časti 3. bode 6 zmluvy o úvere č. XXXXXXXXXXXX zo dňa XX.XX.XXXX z a m i e t a.

III. Žalobca je p o v i n n ý zaplatiť žalovanému náhradu trov konania v rozsahu 100 %, a to do 3 dní odo dňa právoplatnosti rozhodnutia súdu I. inštancie o výške týchto trov.“

2. Rozhodnutie právne odôvodnil podľa ust. § 53 ods. 1 a 5, § 107 ods. 1 až 3 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej len „OZ“), čl. 2 ods. 2 a 3 a § 298 ods. 1 a 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“).

3. V odôvodnení súd prvej inštancie okrem iného uviedol, že sa primárne zaoberal vznesenou námietkou premlčania a dospel k záveru, že je dôvodná. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že ak by zmluva o úvere mala vady vedúce k bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru, tak objektívna premlčacia lehota by začala plynúť dňom nasledujúcim po dni preplatenia istiny úveru, keďže týmto dňom by bezdôvodné obohatenie vzniklo. Úver bol vyplatený 13.10.2014. Objektívna premlčacia lehota tak začala plynúť dňa 14.10.2014 a uplynula dňa 14.10.2017. Žaloba podaná na súde dňa 24.10.2019, tak bola podaná po uplynutí objektívnej premlčacej lehoty a preto aj v prípade jej hypotetickej dôvodnosti by jej nebolo možné vyhovieť. V tejto súvislosti poukázal na rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5Cdo/291/2015 a 1Cdo/238/2017, uznesenie ÚS SR sp. zn. III. ÚS 448/2017 a rozhodnutia Krajského súdu v Žiline sp. zn. 11Co/471/2014 a Krajského súdu v Prešove sp. zn. 9Co/39/2019. Pokiaľ ide o plynutie subjektívnej premlčacej doby uviedol, že v prípade, ak bezdôvodné obohatenie má vzniknúť na základe nedostatku zákonných náležitostí zmluvy o spotrebiteľskom úvere, tak skutkové okolnosti svedčiace o bezdôvodnom obohatení má spotrebiteľ k dispozícii už uzavretím vadnej zmluvy v spojení

s preplatením úveru. Ak k hypotetickému preplateniu úveru došlo dňa 13.10.2014, dňom 14.10.2014 začala plynúť subjektívna premlčacia lehota a táto skončila dňom 14.10.2016. Žaloba podaná na súde dňa 24.10.2019, tak bola podaná po uplynutí subjektívnej premlčacej lehoty a preto aj v prípade jej hypotetickej dôvodnosti by jej nebolo možné vyhovieť. V tejto súvislosti poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Cdo/167/2017, Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 26Cdo/785/2011, Ústavného súdu ČR sp. zn. III. ÚS 258/03, Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 33Odo/1688/2005, Krajského súdu v Prešove vo veci sp. zn. 11Co/46/2017 a Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 17Co/341/2017. Pokiaľ ide o naliehavý právny záujem týkajúci sa určenia neprijateľnosti zmluvných podmienok, tento mal súd prvej za daný a z hľadiska právnej argumentácie poukázal napr. na závery Najvyššieho súdu SR vo veci sp. zn. 6Cdo/127/2017. Konštatoval, že vzhľadom na to, že žalobca sa domáhal určenia neprijateľnosti zmluvnej podmienky, ktorú sporná zmluva neobsahuje, zamietol súd žalobu aj v tejto časti. Žalobca sa domáhal určenia neprijateľnosti zmluvnej podmienky uvedenej v časti 3. Bode 6 spornej úverovej zmluvy, pričom časť 3. bod 6 zmluvy sa jej netýka. Prihliadol na to, že žalobca bol zastúpený právnym zástupcom, nevyhľadával v spornej zmluve, kde a v akom znení sa nachádza rozhodcovská doložka. Vychádzal zo záveru uznesenia Krajského súdu v Prešove sp. zn. 24Co/102/2017 dňa 29.11.2018 podľa ktorého skúmanie neprijateľnosti zmluvnej podmienky má preto význam iba v prípade, ak súd dospeje k záveru, že takáto zmluvná podmienka bráni priznaniu plnenia, na ktoré by inak vznikol nárok.“ Posudzovanie neprijateľnosti zmluvných podmienok vo vzťahu inter partes má teda súd ex offio vykonať iba vtedy, ak by tieto neprijateľné zmluvné podmienky mali vplyv na prejednávajúcu vec a na meritórne rozhodnutie súdu. V prejednávanej veci tomu tak nebolo, pretože na základe rozhodcovskej doložky sa vzťahy medzi žalobcom a žalovaným nerealizovali a zmluvné vzťahy medzi sú už ukončené.

4. O trovách konania súd prvej inštancie rozhodol v zmysle zásady úspechu podľa § 255 ods. 1 a 262 ods. 1 CSP. V konaní bol plne úspešný žalovaný. Súd nezistil a zo strany žalobcu neboli uvádzané žiadne dôvody hodné osobitného zreteľa, ktoré by nemali viesť k priznaniu nároku na náhradu trov konania úspešnému žalobcovi a preto mu tento nárok bol v plnom rozsahu priznaný.

5. Proti tomuto rozsudku podala žalobkyňa v zákonom stanovenej lehote odvolanie. Odvolanie podala z dôvodu nesprávnych skutkových zistení a z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci, súdom prvej inštancie. Namietala, že z odôvodnenia rozsudku sa nedá zistiť, čo sa premlčalo, teda či sa žalovaný na môj úkor bezdôvodne obohatil a ak áno, z akého právneho dôvodu. V tomto smere, či bezdôvodné obohatenie, ktoré má byť premlčané vzniklo, alebo nie, teda či existuje predmet premlčania, je rozsudok nepreskúmateľný, ale zrejme sa žalovaný musel na môj úkor bezdôvodne obohatiť. Domáhala sa toho, aby rovnaké veci boli na Okresnom súde Prešov a Krajskom súde Prešov posudzované rovnako. Poukázala na to, že vo vzťahu k žalovanému, v skutkovo a právne obdobnej veci Krajský súd Prešov uznesením sp. zn. ICo/35/2019, zo 07.01.2020, zrušil rozsudok Okresného súdu Prešov, sp. zn. 11Csp/187/2018, z 01.02.2019, ktorým súd prvej inštancie zamietol žalobu o vydanie bezdôvodného obohatenia a o určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky z obdobných dôvodov, z akých vychádza súd v súdnej veci, čo sa týka premlčania bezdôvodného obohatenia a určenia neprijateľnosti zmluvnej podmienky. Obdobne vo vzťahu k žalovanému poukázala aj rozsudky Krajského súdu Prešov sp. zn. 2Co/60/2019 z 26.08.2019, sp. zn. 19Co/23/2019 z 30.05.2019 a sp. zn. 23Co/43/2017 z 28.03.2018. K posudzovaniu premlčania, bez objektivizácie začatia plynutia subjektívnej premlčacej doby a s aplikáciou desaťročnej objektívnej premlčacej doby, vo vzťahu k iným dodávateľom, ako je žalovaný, poukázala napr. na rozhodnutie Krajského súdu Prešov, sp. zn. ICo/43/2019, z 19.12.2019. Považovala odvolávanie sa súdu prvej inštancie na niektoré rozhodnutia súdov SR a ČR za mylné a účelovo prispôsobujúce (napr. NS SR sp. zn. 1Cdo/238/2017). Pokiaľ ide o plynutie subjektívnej premlčacej lehoty poukázala na rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 25Cdo/2930/2019 zo 14.11.2019. Čo sa týka určenia neprijateľnosti zmluvnej podmienky, bola toho názoru, že súd prvej inštancie je s odôvodnením 7.6. napadnutého rozsudku v rozpore s tým, čo cituje v odôvodnení 7.1. a 7.2. napadnutého rozsudku. Nakoľko napadnutý rozsudok bol vydaný po 01.01.2018, tak poukazuje aj na ustanovenie § 11 ods. 4 zák. č. 129/2010 Z. z., v znení zák. č. 279/2017 Z. z., s účinnosťou od 1.1.2018, podľa ktorého: Spotrebiteľ sa môže pred súdom domáhať určenia neplatnosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere alebo určenia bezúročnosti a bezpoplatkovosti poskytnutého spotrebiteľského úveru žalobou. “Poznámka pod čiarou k odkazu 18ba) znie: „18ba) § 137 ods. c) a d) Civilného sporového poriadku. “ Nemali by preto už byť žiadne pochybnosti o tom, že od 01.01.2018 sa môže spotrebiteľ pred súdom domáhať určenia neprijateľnosti zmluvnej podmienky, keď to ustanovenie § 11 ods. 4 zák. č. 129/2010 Z. z. výslovne umožňuje, a to práve s odkazom na § 137 CSP. Bola toho názoru, že ak ustanovenie § 11 ods. 4 zák. č. 129/2010 Z. z., v platnom znení, práve s odkazom na § 137 CSP, umožňuje spotrebiteľovi domáhať

sa určenia neplatnosti zmluvy žalobou, tak v zmysle zásady, že vo väčšom je obsiahnuté menšie, ak sa spotrebiteľ môže domáhať žalobou určenia neplatnosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere, tak sa môže domáhať žalobou aj určenia neplatnosti ktorejkoľvek neplatnej časti zmluvy o spotrebiteľskom úvere, teda aj určenia neprijateľnosti zmluvnej podmienky, lebo určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky, je taktiež určením neplatnosti zmluvy. Z uvedených dôvodov navrhla rozsudok súdu prvej inštancie zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

6. K odvolaniu žalobcu sa vyjadril žalovaný, ktorý bol toho názoru, že rozhodnutie súdu prvej inštancie je po vecnej aj právnej stránke správne, pričom súd sa riadne vysporiadal so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a tieto správne právne posúdil. Vo vzťahu k odvolacej námietke o nepreskúmateľnosti rozhodnutia súdu prvej inštancie uviedol, že súd v napadnutom rozhodnutí riadne uviedol, čoho sa v konaní domáhal žalobca, teda vydania bezdôvodného obohatenia vo výške 365,33 eura s prísl., ktoré malo vzniknúť titulom platieb žalovanému na základe Zmluvy o úvere č. XXXXXXXXXXXX z XX.XX.XXXX, ako aj to, v akom období malo toto bezdôvodné obohatenie vzniknúť. Vzhľadom k tomu, že žalovaný vzniesol námietku premlčania žalobcom uplatneného nároku, pričom súd prvej inštancie vyhodnotil túto námietku premlčania ako dôvodnú, nebol už povinný sa zaoberať v odôvodnení napadnutého rozhodnutia meritom veci v tom smere, či je zmluva o úvere bezúročná a bezpoplatková a či a v akej výške vzniklo bezdôvodné obohatenie. Pokiaľ žalobkyňa v podanom odvolaní namietala vyhodnotenie jeho nároku súdom v napadnutom rozhodnutí ako premlčaného v objektívnej aj subjektívnej lehote uviedol, že sa plne stotožňuje s posúdením veci súdom. Žalovaný je toho názoru, že početná rozhodovacia činnosť Krajského súdu v Prešove, na ktorú sa odvoláva žalobkyňa, je v priamom rozpore s ustálenou rozhodovacou praxou dovolacieho súdu uvedenou v napadnutom rozhodnutí. Čo sa týka žalobcom uplatneného nároku na určenie neprijateľnej zmluvnej podmienky, žalovaný sa v plnom rozsahu stotožňuje so závermi Okresného súdu, predovšetkým s tým, že žalobca bol zastúpený v konaní advokátom, ním tvrdenú neprijateľnú zmluvnú podmienku v žalobe ani neoznačil, a teda aj vzhľadom k aplikácii § 291 ods. 3 CSP vylučujúcej použitie § 296 CSP nebol súd povinný zaoberať sa údajnou neprijateľnou podmienkou, pokiaľ táto nemala vplyv na prejednávanú vec a meritórne rozhodnutie súdu - na základe rozhodcovskej doložky sa vzťahy medzi žalobcom a žalovaným nerealizovali a zmluvné vzťahy medzi nimi sú už dávno ukončené. Na záver dodal, že, že výlučným účelom tohto konania nie je ochrana spotrebiteľa, ale len umelé navyšovanie trov právneho zastúpenia právnym zástupcom žalobcu, ktorý sa veľkým množstvom takmer totožných súdnych konaní snaží takýmto spôsobom získať na žalovanom čo najvyššiu čiastku na trovách právneho zastúpenia. Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti navrhuje, aby odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie v celom rozsahu potvrdil a aby zároveň žalovanému priznal právo na náhradu trov konania proti žalobcovi v rozsahu 100 %.

7. Krajský súd v Prešove ako odvolací súd príslušný na rozhodnutie o odvolaní (§ 34 CSP), vzhľadom na včas podané odvolanie preskúmal napadnutý rozsudok, ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 379 a § 380 CSP, bez nariadenia pojednávania a dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie je potrebné zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie a nové rozhodnutie

8. Podľa § 451 ods. 1 Občianskeho zákonníka kto sa na úkor iného bezdôvodne obohatí, musí obohatenie vydať.

9. Podľa § 451 ods. 2 Občianskeho zákonníka bezdôvodným obohatením je majetkový prospech získaný plnením bez právneho dôvodu, plnením z neplatného právneho úkonu alebo plnením z právneho dôvodu, ktorý odpadol, ako aj majetkový prospech získaný z nepoctivých zdrojov.

10. Podľa § 456 Občianskeho zákonníka predmet bezdôvodného obohatenia sa musí vydať tomu, na úkor koho sa získal. Ak toho, na úkor koho sa získal, nemožno zistiť, musí sa vydať štátu.

11. Podľa § 107 ods. 1 OZ, právo na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia sa premlčí za dva roky odo dňa, keď sa oprávnený dozvie, že došlo k bezdôvodnému obohateniu a kto sa na jeho úkor obohatil.

12. Podľa § 107 ods. 2 OZ, najneskôr sa právo na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia premlčí za tri roky, a ak ide o úmyselné bezdôvodné obohatenie, za desať rokov odo dňa, keď k nemu došlo

13. Z obsahu spisu nateraz vyplýva, že strany sporu uzavreli dňa 21.11.2013 zmluvu o úvere konsolidácia č. XXXXXXXXXXXX, na základe ktorej bol žalobkyňi poskytnutý úver vo výške 2.000 eur, ktorý sa zaviazala splatiť v 24-tich mesačných splátkach po 107 eur, t.j., teda celkovo mala zaplatiť sumu 2.568 eur. Žalobkyňa považuje poskytnutý úver za bezúročný a bez poplatkov pre absenciu údajov podľa § 9 ods. 2 písm. f), j) a y) zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a žaluje o vydanie bezdôvodného obohatenia vo výške 365,33 eura ako rozdiel medzi jej platbami žalovanému vo výške 2.365,33 eura a sumou poskytnutej istiny úveru 2.000 eur.

14. Predmetom odvolacieho konania je posúdenie vecnej správnosti rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktorý dospel k záveru vzhľadom na vznesenú námietku premlčania žalovaným, že nárok žalobkyne na vydanie bezdôvodného obohatenia voči žalovanému (dodávateľovi) vo výške 365,33 eura je premlčaný tak v trojročnej objektívnej premlčacej lehote, ako aj v rámci dvojročnej subjektívnej premlčacej lehote.

15. V tejto súvislosti odvolací súd konštatuje, že prípadne dôvodné vznesenie námietky premlčania v civilnom procese má za následok, že súd nemôže oprávnenej osobe právo (nárok) priznať (§ 100 ods. 1 tretia veta Občianskeho zákonníka). Prítom zásada hospodárnosti konania musí viesť konajúci súd k tomu, aby prednostne posúdil v konaní vznesenú námietku premlčania vzhľadom na to, že v prípade jej oprávnenosti takýto postup vedie k rýchlemu vydaniu rozhodnutia vo veci samej, bez potreby vykonávania ďalších dôkazov.

16. Občiansky zákonník v ust. § 107 upravuje premlčaciu dobu pre vydanie bezdôvodného obohatenia, pričom rozlišuje medzi subjektívnou (§ 107 ods. 1) a objektívnou premlčacou dobou (§ 107 ods. 2). Začiatky ich plynutia sú upravené odlišne.

17. Z rozhodnutia súdu prvej inštancie vyplýva, že ten dospel k záveru, že žalobkyňa sa o skutkových okolnostiach bezdôvodného obohatenia žalovaného dozvedela v čase hypotetického preplatenia úveru a neakceptoval názor o plynutí dvojročnej subjektívnej premlčacej lehote až od času, kedy sa žalobkyňa mala dozvedieť o bezdôvodnom obohatení žalovaného od Združenia na ochranu občana spotrebiteľa HOOS.

18. Javí sa, že v danej právnej veci bezdôvodné obohatenie vzniklo v dôsledku bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru. Doposiaľ nebola prekonaná judikatúra súdneho dvora Európskej únie o existencii nezanedbateľného nebezpečenstva, že priemerný spotrebiteľ nepoukáže na neprijateľnosť zmluvnej podmienky v čase jej uzatvárania (porov. spojené prípady C-240 až 244/98). Tým sa ale zákonite natíska otázka, že ak takéto obavy existujú v čase vzniku zmluvy, o čo menšie obavy existujú v čase, keď spotrebiteľ vykonáva reálne plnenie z takejto zmluvnej podmienky.

19. Odvolací súd je toho názoru, že skutkovými okolnosťami, ktoré sú právne významné z pohľadu premlčania nárokov uplatňovaných žalobkyňou v tomto konaní, je hypotetická absencia vyššie uvedených obligatórných náležitostí v úverovej zmluve, pričom aj pri rešpektovaní zásady, že neznalosť zákona neospravedlňuje, nie je možné spravodlivo žiadať od priemernej spotrebiteľky akou je nepochybne žalobkyňa, aby pri podpise zmluvy, respektíve (v zmysle vyššie uvedeného) pri následných splátkach dojednaného úveru, mala skutočne skutkové vedomosti tohto charakteru.

20. Je úplne logické sa domnievať, že spotrebiteľia by asi sotva platili, ak by mali vedomosť, že platiť nemajú. Nie sú však chránení neobmedzenú dobu, ale len kým im neuplynú objektívna premlčacia doba, ktorá začína plynúť bez ohľadu na to, či sa dozvedeli o bezdôvodnom obohatení a o tom, kto sa na ich úkor obohatil.

21. Odvolací súd preto zásadne nemôže súhlasiť s názorom súdu prvej inštancie, že už v čase, kedy došlo k plneniu nad rámec poskytnutej čiastky, žalobkyňi začala plynúť premlčacia doba.

22. Odvolací súd poukazuje na rozhodnutie Ústavného súdu Českej republiky, ktorý v náleze II ÚS/2460/17 z 19.03.2018 zdôraznil subjektívny moment vedomostí oprávnenej osoby o rozhodných skutkových okolnostiach týkajúcich sa bezdôvodného obohatenia, pričom ustálil, že až momentom ukončenia súdneho konania týkajúceho sa spornej výpovede zo zmluvy, získala sťažovateľka (žalobkyňa v konaní pred všeobecným súdom) skutočnú vedomosť subjektívneho charakteru o vzniku bezdôvodného obohatenia na strane žalovaného, a to aj za situácie, že samotná sťažovateľka túto

zmluvu vypovedala. Spornosť tejto výpovede zo zmluvy o poskytovaní elektronických služieb a okolnosť, že táto spornosť bola riešená v inom konaní na všeobecnom súde, bola pre Ústavný súd Českej republiky dostatočným dôvodom pre „posunutie“ začiatku plynutia premlčacej doby na vydanie bezdôvodného obohatenia až do momentu skončenia tohto súdneho konania pred všeobecným súdom. Ústavný súd teda neakceptoval závery všeobecných súdov o tom, že o rozhodujúcich skutkových okolnostiach mala sťažovateľka (žalobkyňa) vedomosť už pred týmto súdnym konaním o neplatnosť výpovede zo zmluvy o poskytovaní elektronických služieb, pretože sama túto zmluvu vypovedala. Spornosť tejto okolnosti vnímal aj Ústavný súd Českej republiky v kontexte bezpečnej subjektívnej vedomosti sťažovateľky (žalobkyne) o všetkých rozhodujúcich okolnostiach právne významných pre bezdôvodné obohatenie.

23. Ďalej odvolací súd poukazuje na uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 430/2018 z 05.12.2018, v ktorom ústavný súd nepochybne podporil úvahy odvolacieho súdu o tom, že žalobkyňa (vo veci 22Co/53/2017 Krajského súdu v Prešove, ktorého rozhodnutie bolo predmetom ústavnej sťažnosti vo vyššie uvedenom konaní Ústavného súdu Slovenskej republiky) sa o bezdôvodnom obohatení dozvedela od Združenia na ochranu spotrebiteľa HOOS, ktoré túto skutočnosť písomne potvrdilo dňa 08.08.2016.

24. V zmysle vyššie uvedeného odvolací súd v tejto inej veci (22Co/53/2017 Krajského súdu v Prešove) uvažoval so začiatkom plynutia subjektívnej premlčacej doby na vydanie bezdôvodného obohatenia od momentu konzultácie a poučenia daného žalobkyni v danej veci združením na ochranu spotrebiteľa, a takéto úvahy odvolacieho súdu považoval za ústavne konformné aj ústavný súd, keďže sťažnosť podaná žalovanou v tejto veci odmietol pre zjavnú neopodstatnenosť.

25. Odvolací súd preto zástava názor, že subjektívna premlčacia doba začína plynúť od okamihu, kedy oprávnený zistí skutkové okolnosti, z ktorých možno vyvodiť vznik bezdôvodného obohatenia na strane zodpovedného subjektu a orientačne aj jeho rozsah tak, aby bolo možné približne určiť výšku náhrady v peniazoch. Vyžaduje sa pritom skutočná, nie iba predpokladaná vedomosť oprávneného o tom, že na jeho úkor bolo získané bezdôvodné obohatenie a kto ho získal. Nie je podstatná a rozhodujúca okolnosť, kedy sa oprávnený subjekt pri náležitej starostlivosti musel alebo mohol dozvedieť, že na jeho úkor došlo k vzniku bezdôvodného obohatenia, ale to, kedy sa o tejto okolnosti skutočne dozvedel. Rozhodujúci je teda subjektívny moment, kedy sa oprávnený dozvie o okolnostiach, ktoré sú rozhodujúce pre uplatnenie tohto práva. Začiatok plynutia subjektívnej premlčacej doby na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia sa neviaže na čas, od kedy sa žalobkyňa dozvedieť mala a mohla s poukazom na to, že mala poznať právo, ale na okamih, kedy sa žalobkyňa skutočne dozvedela že na jej úkor sa žalovaný bezdôvodne obohatil, teda vtedy, kedy mala žalobkyňa k dispozícii údaje, ktoré jej umožňovali podať žalobu na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia, teda keď sa dozvedela, že právny dôvod na plnenie úrokov a poplatkov z jednotlivých zmlúv nebol od začiatku daný.

26. Za týchto okolností treba prisvedčiť názoru odvolateľky v predmetnej veci, že začiatok plynutia subjektívnej premlčacej doby na vydanie bezdôvodného obohatenia by mal byť v súlade s vyššie uvedenou judikatúrou posunutý na moment, kedy sa žalobkyňa skutočne dozvedela o vzniku bezdôvodného obohatenia, čo v prejednávanej veci možno posunúť na moment, kedy získala potrebné informácie od Združenia na ochranu občana spotrebiteľa HOOS.

27. Vo vzťahu k objektívnej premlčacej dobe odvolací súd poukazuje na to, že Občiansky zákonník tak v § 107 ods. 2 rozlišuje dve rôzne dĺžky lehôt vo vzťahu k objektívnej premlčacej dobe, pričom to, ktorá z nich bude aplikovaná na ten-ktorý prípad bude závisieť od toho, akým spôsobom bolo získané bezdôvodné obohatenie. Občiansky zákonník síce v uvedenom ustanovení hovorí o bezdôvodnom obohatení získanom úmyselne, avšak v uvedenom a ani v inom ďalšom ustanovení nevymedzuje podstatu úmyselného konania. Z uvedeného dôvodu preto treba z hľadiska právnej teórie vychádzať z právnej úpravy úmyselného zavinenia podľa definície úmyselného zavinenia upravenom v Trestnom zákone. O priamy úmysel tak ide vtedy, ak ten, kto sa na úkor iného bezdôvodne obohatil, vedel, že svojím konaním získa bezdôvodné obohatenie a súčasne ho aj získať chcel. O nepriamy úmysel ide vtedy, ak ten, kto sa na úkor iného obohatil, vedel, že svojím konaním obohatenie, ktoré mu nepatrí, môže získať a s týmto následkom bol pre prípad, že nastane, uzrozumený. Pre oba prípady je rozhodujúcim znakom úmyslu predchádzajúca vedomosť subjektu, ktorý sa neoprávnene obohatil o tom, že svojím konaním získava alebo môže získať hodnoty vyjadriteľné v peniazoch, ktoré mu nepatria.

28. Ďalej vo vzťahu k aplikovaniu 10-ročnej alebo 3-ročnej objektívnej premlčacej doby odvolací súd poukazuje na bod 42. v spojení so záverom Písomných pripomienok Európskej komisie vo veci C-485/19 zo dňa 07.10.2019, kde Európska komisia uviedla, že čl. 6 ods. 1 a čl. 7 ods. 1 Smernice Rady 93/13/EHS z 05.04.1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách sa má vo svetle zásady efektivity vykladať tak, že mu odporuje taká vnútroštátna úprava, v zmysle ktorej spotrebiteľ, ktorý uplatňuje svoj nárok na vrátenie plnenia bezdôvodného obohatenia vzniknutého na základe plnenia spotrebiteľa z nekalej zmluvnej podmienky má pre uplatnenie 10-ročnej objektívnej premlčacej doby povinnosť dokázať, že veriteľ úmyselne porušil práva spotrebiteľa.

29. Na tomto mieste odvolací súd poukazuje aj na rozsudok Súdneho dvora Európskej únie vo veci C-449/13, CA Consumer Finance SA proti Ingrid Bakkausovej a spol., v ktorom sa okrem iného uvádza, cit.: „...Ustanovenia smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES z 23. apríla 2008 o zmluvách o spotrebiteľskom úvere a o zrušení smernice Rady 87/102/EHS sa majú vykladať v tom zmysle, že: jednak bránia vnútroštátnej právnej úprave, podľa ktorej dôkazné bremeno nesplnenia povinností upravených v článkoch 5 a 8 smernice 2008/48 zaťažuje spotrebiteľa, ...“

30. Vo vzťahu k uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č.k. 1Cdo/238/2017 zo dňa 18.10.2018 odvolací súd konštatuje, že s týmto sa aj vzhľadom na vyššie uvedené argumenty nemôže stotožniť. Podľa názoru odvolacieho súdu je nemysliteľné, aby dôkazné bremeno ohľadne preukázania úmyslu dodávateľa bezdôvodne sa obohatiť zaťažovalo spotrebiteľa. V tomto smere je preto potrebné konštatovať, že prejednávanej veci sa žiadalo vykonať dokazovanie, najmä v rovine zistenia všetkých rozhodných okolností, ku ktorým došlo pri uzavretí predmetnej zmluvy.

31. Žalovaný ako osoba podnikajúca na finančnom trhu má odbornú prevahu nad spotrebiteľom, ktorému poskytuje svoje služby, a preto možno od neho očakávať, že vo vzťahu k nemu sa bude správať poctivo. V predmete činnosti má okrem iného i poskytovanie úverov, teda jeho povinnosťou bolo poznať a dodržiavať právne predpisy vzťahujúce sa na poskytovanie úverov, obzvlášť pokiaľ ide uvádzanie obligatórnych náležitostí podľa § 9 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z. z. v zmluve o spotrebiteľskom úvere. V zmysle § 2 ods. 1 zákona č. 1/1993 Zb. o Zbierke zákonov platnom a účinnom do 31.12.2015, o všetkom, čo bolo v Zbierke zákonov uverejnené, platí domnienka, že dňom uverejnenia sa stalo známym každému, koho sa to týka; domnienka o znalosti vyhlásených všeobecne záväzných právnych predpisov je nevyvrátiteľná (od 01.01.2016 túto problematiku upravuje § 15 zákona č. 400/2015 Z.z. o tvorbe právnych predpisov a o Zbierke zákonov Slovenskej republiky).

32. Vo vzťahu k rozhodnutiu súdu prvej inštancie tykajúceho sa zamietnutia žaloby vo výroku o vyslovenie neprijateľnej zmluvnej podmienky, odvolací súd sa nestotožňuje s dôvodmi uvádzanými konajúcim súdom. Pokiaľ ide o označenie neprijateľnej zmluvnej podmienky podľa uzavretej zmluvy bol nesprávne označený bod 6 (správne bod 9) tykajúci sa obsahovo rozhodcovskej doložky a súdom 1. Inštancie bol posúdený prísne formálne vychádzajúc z čísla uvedeného v navrhovanom petite žaloby. Napriek tomu, že v texte žaloby uvádzaný dôvod neprijateľnosti zmluvnej podmienky je zřejmý a v konečnom dôsledku súd je povinný ex officio preskúmať celú spotrebiteľskú zmluvu a posúdiť každú zmluvnú podmienku osobitne. Preto samotné zlé očíslovanie zmluvnej podmienky nemôže byť dôvodom pre takéto rozhodnutie, aj keď bol žalobca - spotrebiteľ zastúpený advokátom. Neobstojí ani tvrdenie súdu 1. Inštancie, že zmluvný vzťah strán sporu je ukončený. Spotrebiteľ v zmysle osobitnej právnej úpravy sa môže domáhať určitých nárokov aj po ukončení trvania zmluvy.

33. K časovému aspektu uplatnenia práv spotrebiteľa voči dodávateľovi z neprijateľných zmluvných podmienok či dojednaní odporujúcim dobrým mravom odvolací súd poukazuje na rozsudok Súdneho dvora Európskej únie v spojených veciach C-154/15, C-307/15 a C-308/15 Francisco Gutiérrez Naranjo proti Cajasur Banco SAU (C-154/15), Ana María Palacios Martínez proti Banco Bilbao Vizcaya Argentaria SA (BBVA) (C-307/15), Banco Popular Español SA proti Emilio Irlesovi Lópezovi, Terese Torresovej Andreuovej (C-308/15), zo dňa 21.12.2016, v ktorom Súdny dvor vyslovil, že: „Článok 6 ods. 1 smernice 93/13 sa má vykladať v tom zmysle, že zmluvnú podmienku, ktorá bola vyhlásená za nekalú, treba v zásade chápať tak, že nikdy neexistovala, takže nemôže voči spotrebiteľovi vyvolávať účinky. Určenie nekalej povahy tejto podmienky súdnym rozhodnutím v zásade musí viesť k navráteniu právnej a skutkovej istoty pre spotrebiteľa, z ktorej by bolo zrejme, že podmienka neexistovala.“

34. Neexistencia tohto reštitučného účinku by totiž mohla spochybniť odradzujúci účinok, ktorý článok 6 ods. 1 smernice 93/13 v spojení s článkom 7 ods. 1 tejto smernice rozšíril na určenie nekalej povahy podmienok obsiahnutých v zmluvách uzatvorených so spotrebiteľom zo strany predajcu alebo dodávateľa.

35. Hoci členským štátom v dôsledku toho prislúcha, aby prostredníctvom svojho vnútroštátneho práva definovali metódy, v rámci ktorých je preukázané určenie nekalej povahy podmienky obsiahnutej v zmluve, a či konkrétne právne účinky tohto určenia sú materiálnej povahy, nič to nemení na skutočnosť, že toto určenie musí umožniť navrátenie právnej a skutkovej situácie, v ktorej by sa spotrebiteľ nachádzal, ak by táto nekalá podmienka neexistovala, najmä na základe práva vrátenia výhod, ktoré predajca alebo dodávateľ neoprávnene prijal na základe uvedenej nekalej podmienky na ujmu spotrebiteľa.“

36. Odvolací súd preto rozsudok súdu prvej inštancie s použitím ustanovenia § 389 ods. 1 písm. c) CSP zrušil a podľa ustanovenia § 391 ods. 1 CSP vec mu v zrušenom rozsahu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

37. Úlohou súdu prvej inštancie tak bude znova vo veci konať v intenciách naznačených odvolacím súdom - opätovne posúdiť podanie žaloby vo vzťahu k plynutiu subjektívnej a objektívnej premičacej doby, preskúmať uzatvorenú spotrebiteľskú zmluvu, či táto spĺňa zákonmi predpísané náležitosti a v dôsledku uvedeného opätovne posúdiť, či na strane žalovaného došlo alebo nedošlo k bezdôvodnému obohateniu, prípadne rozhodnúť o výške bezdôvodného obohatenia, ktoré je povinný vrátiť. Umožniť žalobkyni navrhnúť dokazovanie na preukázanie priameho, či nepriameho úmyslu žalovaného sa na jej úkor obohatiť. Ak by žalobkyňa zostala pasívna, nič nebráni súdu prvej inštancie, aby v tomto smere vykonal dokazovanie sám v zmysle § 295 CSP. Zároveň bude úlohou súdu prvej inštancie rozhodnúť o neprijateľnosti zmluvnej podmienky, ktorá je touto žalobou uplatňovaná. Následne vo veci znova rozhodne, a samozrejme, svoje rozhodnutie v zmysle zásad uvedených v § 220 ods. 2 CSP aj náležite odôvodní.

38. Súd prvej inštancie rozhodne aj o trovách odvolacieho konania (§ 396 CSP).

39. Rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustné odvolanie.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).